

*Радой
Ралин*

КЛУБ • Приятели на хумора и сатирата •

Езопиада

Български писател

РАДОЙ РАЛИН ЕЗОПИАДА

chitanka.info

БАСНИ ЗА БОЖЕСТВА

ЗЕВС И ЗМИЯТА

Змията и тя отишла да се жалва пред Зевса, че много я газят хората.

— Нали имаш жило? — запитал я Зевс.

— Е, как да нямам? — отвърнала Змията.

— В исправност ли е?

— Може ли да не е в исправност?

— Че тогава за пенсия ли го пазиш? Клъцни тоз и онзи за спомен, да видим дали ще те газят.

ЗЕВС И ЧОВЕКЪТ

Зевс, след като били създадени животните, започнал да им присъжда лични качества: на едно — сила; на друго — хитрост; на трето — бързина; на четвърто — лукавство.

Раздавал, раздавал, край нямали животните, но на всяко успял да дарува по нещичко.

Само човекът, като „зоон политикон“, не получил нищо и застанал гол и нещастен, гладен и невъоръжен пред Зевса:

— Какво толкова се провиних пред тебе, Зевсе, та ме оставяш без никакво благоволение?

Зевс го тупнал покровителствено по рамото:

— И за теб съм помислил. Давам ти разум. Той ще ти служи за две неща. Първо — да подражаваш на животните и по този начин да използваш всичките им преимущества. И второ — да хвалиш боговете. Достойни ли са хвалбите ти, боговете няма да те изоставят.

ЖЕНИТБАТА НА ЗЕВС

Заженил се Зевс, като на първо време — за Хера. Всички представители на животинското царство се изредили да му честитят и носят подаръци според своите възможности, както и да го целуват.

Дошло ред и на змията, която се курдисала с едра роза в устата.

— Стига само на мен бе, мили приятели, поднесете целувка и на жена ми...

ЗЕВС И ПЧЕЛИТЕ

Делегация пчели отишли при Зевса да му се изплачат от участта си, че целият им труд отива напразно, хората им грабят меда и пак остават спрямо тях неблагоприятни.

— Какво искате да направя? — попитал ги Гръмовержецът.

— Дай ни смъртоносно жило!

— Добре! — отвърнал Зевс и станал от креслото си, за да ги подсети, че трябва да си отиват.

Върнали се радостни пчелите към кошерите си и тъкмо в това време забелязват как хората им прибират медена след медена пита. Спуснали се върху тях, нажилили ги. И моментално умрели. Те, пчелите. Защото искали да хапят смъртоносно, а не изяснили кому да е смъртта.

Затова, ако искаш нещо от боговете, бъди съвсем точен. Или по-добре нищо не искай от тях. Ако не си принуден.

КОН, ВОЛ, КУЧЕ И ЧОВЕК

Когато създавал човека, Зевс му определил сравнително кратък живот. Човекът обаче притежавал ум и можел на своя сметка да се доусъвършенствува.

Настъпила зимата. Защурали се всички земни твари къде ще намерят приют. Човекът, щом усетил приближаването на студената вълна, струпал си къща и удобно се настанил в нея.

А навън, в студовете, конят не можал да устои, иде, тропа по портата на човека: „Моля ти се, подслони ме, пък аз ще ти представя и преотстъпя на вечно ползване част от моите години.“

При такова условие как няма да се съгласи човекът?

Ето че се тътре и волът, и той бил враг на зимата. Човекът, запознат със цените на гостоприемството, се съгласил да го подслони, ако му преотстъпи определен брой от неговите волски години.

При такава нужда как няма да се съгласи волът?

Накрая търчи и кучето. Студът навън — кучешки, и куче, вързано със синджир, къса синджира и бяга да се спасява. И без да се пазари, дало част от годините си — по-добре да се откаже от крайните си години, отколкото още сега да умира.

За една зима голяма сделка направил човекът. Само че този бизнес, нали не бил съгласуван със Зевса, не излязъл както трябва. Новопридобитите възрасти на човека не са също човешки, а конски, волски и кучешки. Човешките са умни, конските — самохвалки, волските — пренебрежителни, а кучешките — старческо-сприхави и гневни.

ХЕРМЕС И УХАПАНИЯТ ОТ МРАВКА

Един човек, съзирайки как недалече от брега потъва кораб, възроптал:

— Колко са жестоки боговете, че оставят кораба да потъне!...

Хермес, който бил наблизко и го чул, се засегнал на колегиална почва и му отговорил:

— Защото капитанът е много порочен човек...

— Че бива ли заради един капитан да загиват толкова невинни хора?

— И те носят вина, че не са го преценили и са тръгнали с него...

— Но те не са тръгнали заради него, те са тръгнали заради кораба.

— Корабът не може да бъде сам виновен, без онзи, който го предвожда... — затворил му устата Хермес.

Докато мислил какъв отговор да даде, човекът стъпил върху мравуняк и случайно бил ухапан от мравка. Разгневен, той отъпкал мравуняка и избил всички мравки.

— А ти? — запитал го троснато бог Хермес. — Защо изби всички мравки, след като бе ухапан само от една?

— Ха, да ме ухапят и останалите ли? Моето беше неизбежна самоотбрана. А боговете, всесилните богове, с какво са били заплашени от пасажерите, та ги оставиха всинцата да се издавят? Вие за всичко намирате притча, все прави излизате.

— А отде знаеш, че мравките не са те налетели, защото хулиш боговете?

— С тебе не може да се спори, все ти ще да излезеш отгоре. Ти ще ме купиш и продадеш, нали си бог Хермес? Какъв търговец си иначе?

ХЕРМЕС И СКУЛПТОРЪТ

Хермес, богът на търговията, поискал да узнае, тачат ли го достатъчно хората. Как може да разбере това? Естествено, като влезе сред хората на изкуството, нали те са най-верни изразители на обществените мнения и настроения? Явил се под образа на човек в ателието на един скулптор. Посочил статуята на Зевс: „Колко струва?“

— Една драхма.

— А статуята на Хера?

— Две драхми.

— А статуята на Аполон?

— Три драхми.

— А статуята на Хермес?

— Ако купиш коя да е статуя, нея ще ти я дам бакшиш.

— Как така бакшиш?

— Когато нямам съвсем дребни за връщане, нея давам.

От яд Хермес загубил цвета на маската си и скулпторът познал кой е клиентът му.

— Как смееш да слагаш такава обидна за един бог цена?

— Ти, боже Хермесе — отвърнал скулпторът, — можеш да определяш качеството и цените на зехтина и маслините, на саздърмата и рибата, но не и да оценяваш изкуството.

Оттогава нататък Хермес намразил хората на изкуството и помага само на ония, които са същевременно и търговци.

ХЕРМЕС И ЗЕМЯТА

След като създал мъжа и жената, Зевс накарал Хермес да ги заведе на земята, където двамата трябвало да се отдадат на земеделски труд, за да оправдаят сътворяването си и за да си осигурят препитанието. Земята обаче яко се съпротивлявала:

— Не се дава така лесно хляб насущен. Трябва пот на челото, охкания и въздишки. Иначе боговете не биха създали човеците. Кой ще ги обслужва по-добре?

Преди да експлоатираш някого, трябва да го създадеш годен за експлоатация.

ПРОМЕТЕЙ И ХОРАТА

По поръчение на Зевса и по точни негови указания Прометей създал хората и зверовете. Но нали бил голям хуманист, правил хората всеки поотделно, а животните — на матрица. Така и не усетил как създал много повече животински видове, отколкото човеци.

Зевс го укорил за неговата несправедливост и му заповядал известно число от животните да превърне в хора.

Изпълнил заповедта Прометей, дал човешки образ на някои животни, но това било само по външност. Иначе по душа и по зъби те пак си останали кръвожадни, алчни, хищни, па и силни.

Така са произлезли тираните.

БАСНИ ЗА НЕБЕСНИ ТЕЛА

СЛЪНЦЕ И ВЯТЪР

Вятърът и слънцето подели дискусия. За какво ли била тя? Че откакто свят светува, дискутиращите всъщност спорят все за едно и също нещо: кой от тях е по-силен. Въпрос на амбиции само!

Та вятърът и слънцето спорили: кой от двамата е по-силен? По-силен щял да бъде онзи, който съблече първия срещнат пътник.

Появил се първият очакван пътник и вятърът потрирл доволно ръце.

— Сега ще видиш — закарал се на слънцето той — какъв стриптийз ще падне. Като зафуча страховито, ще го разпердушиня, ще го погна с данъци и берии, ще съблека и ризата от гърба му.

И както се закарвал вятърът, така и задухал — грозно, зловещо, неописуемо от поети и метеоролози. Духал, духал, вмъквал се под крачолите на човека, размятал палтото му, но човекът нали зъзнал, още повече се свивал и увивал, стискал и тракал със зъби и накрая устискал.

След уречения регламент — безуспешен за вятъра — дошло ред на слънцето. То просто се усмихнало на пътника с такава топла усмивка, че той си свалил сам сакото. После пуловера, ризата, после всички одеяния и се проснал върху земята, за да си прави слънчеви бани.

— Видя ли, че убеждението е по-резултатно? — рекло слънцето.

— Да, но ти изпадна в гнил либерализъм и абстрактен хуманизъм... — отговорил раздражен вятърът.

А облаците нали се водили по вятъра, само това чакали, нахлули и затулили слънцето. И така го държали, закрито на сянка, докато си направи самокритика пред вятъра, който, разбира се, излязъл победител в дискусията.

Ако дискутираш с вятъра, победата ти ще бъде за вятъра.

СЛЪНЦЕТО И ЖАБИТЕ

Заженило се Слънцето за хубавата мома Грозданка. И всички живи твари, хора и животни, растения и природни закони, реки и скали се радвали.

Как да останат назад и жабите? Нали Слънцето ще узнае и може да се наскърби? И като почнали едно:

— Ква-ква-ква-ква!...

— Кла-кла-кла!...

— Хва-хва-хва-хва!... — ту в дактил, ту в амфибрахий, ту в анапест, денем и нощем.

Пак се намерил един добронамерен Щъркел ла им каже:

— Какво така „ква-ква“ и „кла-кла“? А-кла-ми-рате, а? Засега Слънцето е още едно и така пече, че ни суши идиличните блата. Ами ако се ожени за хубава Грозданка и тя му народи цяла слънчева челяд, да видиш ти каква суша ще настане, та всички ще изгинем!...

Не само като критикуваш има рискове. Като хвалиш едно нещо, дето не предполагаш какво ти готви, току-виж, че после може горчиво да се каеш.

ЛАМПАТА

Лампата, пълнена постоянно с масло и осветляваща всяка нощ дома, почнала да оспорва качествата на слънцето:

— Какво пък толкова ми се перчи? Зиме може ли да свети? Не! Нощем? Никак! Значи, аз стоя над слънцето и другите небесни светила.

Но духнал силен вятър, изгасил лампата и тя млъкнала. Слугата пак я запалил и рекъл:

— Като светиш, пак свети и се радвай на себе си, но не се хвали. Блясъкът на слънцето и другите небесни светила никой не може да затъмни.

Отвърнала:

— Да, но на моя господар аз мога да служа само по неговата воля. Би ли принудил той слънцето да угасне, или пък да свети нощно време? Не! А с мене може ли да си свети, когато поиска? Може! Щом е така, аз съм и от слънцето по-силна.

КОРАБОКРУШЕНЕЦЪТ И МОРЕТО

Морето изхвърлило корабкрушенеца на пуст остров и той заспал от умора. Като се събудил, почнал да го проклина:

— Ти си коварно като развратна жена! Приласкаваш и мамиш хората от брега чрез своето спокойствие и нежност, а като ти се доверят и влязат навътре в тебе, ти ги погубваш...

Морето му отвърнало:

— Защо ме, човече, наричаш развратна жена? Аз по натура съм си такава, каквото боговете са ме създали, ласкаво и нежно. Но ветровете подло ме връхлитат, те ме подлудяват не само да изглеждам лошо, но и да върша работи, каквито не желая... Ти не проклинаш тях, а си взел да следиш накъде духат те... Проклинай по-скоро тях и боговете, които ги насъскват срещу мен.

БАСНИ ЗА РАСТЕНИЯ

ДЪБОВЕТЕ

Дъбовете се оплакали Зевсу:

— Уж сме сакрални и ритуални дървета, гордост за растителния свят, а няма по-жестока сеч от страна на хората, както тая върху нас.

Зевс им отговорил така:

— Погледнете малко самокритично на въпроса. С какво ви сечат хората? С брадви! А дръжките на тия брадви от какво ги правят? От вашите клони! Тоест сами вие сте си виновни.

— Тая вече няма да мине — възразили дъбовете на Вседържеца Зевс. — Ти от болната глава, та върху здравата! Нас изкарваш виновни, вместо да превъзпиташ хората малко да попазят природната среда.

— Добре де! — приел Зевс. — Дръжките на брадвите вече няма да ги правят от вашите клони. Ще ви режат с триони.

Решиш ли да негодуваш пред боговете, те все ще издяволят нещо.

НАР, ЯБЪЛКА, МАСЛИНА И ВЪРБА

Нарът, ябълката, маслината влезли в нескончаем спор чии плодове са най-вкусни и най-полезни.

Без да бъде поканена или предизвикана, намесила се една върба:

— Стига така, мили колежки, излагате се най-последно. Вашият спор вреди на единството, което ние, растенията, трябва да имаме.

— Ти си права — отвърнали й единодушно. — Но си прави единството с безплодните дървета, а нас ни остави сами да си решим проблемите.

А тяхното решение е в спора.

КЕДЪР И КЪПИНА

Не е етично да спорят помежду си неравностойни растителни личности, особено когато се касае за лично превъзходство над другия, но кедърът не преставал да се превъзнася:

— Строен съм, красив съм, снажен съм, полезен съм, без мене не биха могли да построят нито кораби, нито храмове, нито дворци...

Къпината само това му отговаряла:

— Само като си помислиш как теб те секат издъно, как те режат и дялат отвсякъде, как те поставят да подпираш олтарите на боговете, наистина ти трябва да завидиш на мене, скромната къпина, която имам бодли, за да предоставям плода си само комуто поискам.

ОРЕХЪТ

Споделил крайпътният орех:

— Когато узреят всички плодове, аз сам разпуквам обвивките си и си пускам орехчетата, за да радвам минувачите. Но те са много невъзпитани в нетърпеливостта си, та замерят камъни отгоре ми, чупят ми клонките и събарят още незрелите плодове, които само ще развалят вкуса им на лакомците... Колко приличат на ония припрени хора, които преди още да са вникнали в една творба, преди да са осъзнали замисъла на автора ѝ, хвърлят необуздани нападки... Само че в случая незрелите са те...

РАЗБОЙНИК И ЧЕРНИЦА

Човек убил друг човек. Дали бил разбойник, или случайно, не се знае. Но го видели и го подгонили, не го оставили така, той не успял да си изтрие кървавите ръце.

Настигнали го хора и го запитали защо му са така червени ръцете?

Пред очите му се мернала черница и той веднага отговорил:

— Бях горе на черницата, похапнах плодовете ѝ, та затова.

Чули го и преследвачите му:

— Щом така лесно лъже, днешното убийство не е станало случайно! Този човек е наистина разбойник.

И го обесили върху същата черница.

А когато си разотишли, черницата прошепнала на трупа му:

— Ти сам им подсказа къде да бъде лобното ти местонаказание.

ПЪТНИЦИ И ХРАСТИ

От високия бряг край морето двама минувачи съзрели как нещо черно и голямо се приближава по вълните.

— Това ще да е голям кораб, след малко ще пусне котва, ще слязат търговци с нови, непознати стоки, я да слезем първи на брега.

Но когато стъпили на пясъчната ивица, гледат, вместо параход, приближава се нещо много по-малко. Сигурно е лодка, решили те.

И когато вятърът довякъл „нещото черното и голямото“ до сами краката им, те видели и се уверили, че това са само храсти.

Решили тогава никога да не възвеличават нещо, което им е още неясно.

БАСНИ ЗА ЛЕТЯЩИ

СЛАВЕЙ И ЛЯСТОВИЦА

Лястовицата придумвала славея: стига е бивал отшелник сред горските пуцинаци, да отиде, подобно ней, да живее и се храни измежду хората.

— За какво ми е храната на хората, като на тях не им са нужни славееви песни?

СЛАВЕЙ И СОКОЛ

Славейт си пеел и славел живота, според призванието си. Налетял го сокол, сграбчил го, за да го изяде.

„Сега ще му изпея най-хубавия си химн, за да му въздействувам естетически, и той ще ме пусне“ — мислел си славейт.

Но у сокола естетическата подготовка не била на висота. Тогава славейт опитал с логически аргументи:

— Колко птиче съм аз, с мен едва ли ще си задоволиш апетита. По-добре хващай едрите, големите птици, те са къде-къде по-питателни...

Преди да го сдъвче, соколът му отговорил: — Аз и тях ще ги хапна. Пък тебе те гълтам, за да не си въобразявате много вие, славеите, че като имате талант, заради него трябва да се лишаваме от принципната си жестокост.

ЛЯСТОВИЦА И КОКОШКА

Кокошката открила някакви яйца и усърдно се насадила да ги мъти. Лястовицата видяла и разбрала какви са тези яйца, запитала я защо се е хванала да ги мъти.

— Това е мой кокоши патриотичен дълг, видя ли яйце, каквото и чието да е, веднага да го излюпвам. Не ме интересува как е попаднало! Аз трябва да му дам помощ! Както лекарят лекува всекиго.

После кокошката излюпила змийските яйца и укорила лястовичката, че не ѝ е казала направо, а си е послужила с такива подтекстове, които твърде затруднявали кокошата ѝ интелигентност.

ЖАДНИЯТ ГЪЛЪБ

Един гълъб умирал от жажда и като съзрял картина, изобразяваща в най-големи подробности разпенен поток, помислил потока за истински и със все сила се впуснал срещу него, та си наранил крилото и си счупил човката.

От което си направил извода, че изкуството не е само отражение на живота, а понякога може да бъде и капан.

ПРОСТРЕЛЯНИЯТ ОРЕЛ

От висотата на своя пост орелът дебнел някоя нова жертва, но изневиделица го пронизала стрела, точно през сърцето му, а накрая стърчели перцата на стрелата, негови собствени пера...

С двойна мъка издъхнал орелът.

Затова не си давайте току-така перата! Знаете ли за какво могат да ги употребят другите?

ОРЕЛ И БРЪМБАР

Орелът подгонил заека — ще го яде! Дългоухият къде да отиде, къде да се скрие, след като онзи лети отвисоко и всичко вижда? Единствен му се мернал в бедата бръмбарът и към него се отнесъл. Един бръмбар какво може да направи, но при подобно положение преследваният е готов всекиму да се оплаче и да се опре. Бръмбарът не само го обнадеждил, ами изхвъркнал до орела, па започнал да го придумва, остави на мира нещастния заек. А застъпничество от бръмбар кой би ти уважил, камо ли орелът, стогодишният цар на птиците, чиято алчност могла да се сравни само с могъществото му. Не обърнал внимание на дребното летящо, ами си хапнал добре със заека.

Обаче дребните същества са злопаметни и отмъстителни. Бръмбарът разузнал къде орлицата си избира гнезда, присламчвал се, когато тя била в полет и изпочупвал всичките яйца. Тъй днеска, тъй утре, тъй тая година, тъй другата година, мир не видели орлите, просто почувствували застрашен прираста си, та се обърнали към Зевс. Той им дал съвет, когато се появят бръмбарите, орлите да не мътят.

И най-нищожното същество, реши ли, може да отмъщава.

БАСНИ ЗА ПЪЛЗЯЩИ

ЗМИЯ И ЛИСИЦА

Лисицата зърнала заспалата и отпусната в целия си ръст змия и на какво друго — завидяла и на дължината ѝ. Веднага се изпружила до нея да си премери боя и да се види коя от двете е по-дълга.

И както се опъвала, пернала с опашката си змията по лицето, разсънила я и оная — кой за каквото е учил! — тутакси я клъвнала.

Завайкала се умиращата лисица:

— Защо ми трябваше да си меря боя със змия? Нали без това не в ръста е силата на змията, колкото и дълга да е тя, все пълзи, все пълзи... Отровата ѝ трябваше да имам предвид, отровата...

СЕЛЯНИНЪТ И ЗАМРЪЗНАЛАТА ЗМИЯ

Пътувайки през студен зимен ден, селянин се натъкнал на вкочанена в снега змия. Домиляло му за нея, сложил я в пазвата си. Тя се стоплила, размразила се и като дошла на себе си, си помислила:

— Докато аз се стоплих, селянинът настина. Ще го хване или пневмония, или воден плеврит. И при оскъдността на нашата медицина, дълго ще страда и накрая пак ще умре, ами я аз още сега да го кльцна, че да не се мъчи човекът. Все пак, дължа му една благодарност.

ЗМИЯ И ПИЛА

Змията отишла в една железарска работилница и си направила устата да ѝ подарят нещо. Изредила всички инструменти и всеки ѝ дал каквото му се от сърце откъснало.

Отишла и при пилата. Тя ѝ отговорила:

— Всеки може да даде каквото му е присъщо в занаята. Аз пиля, отнемам от даденото. Навикнала съм не да давам, а да получавам. Така че, ако поискаш да се възползваш от моите услуги, мога да ти изпиля зъбите до корен чак...

ПЕПЕЛЯНКА И ВОДНА ЗМИЯ

Пепелянката често посещавала с водоснабдителна цел един поток, а там обитавала и друга змия — водна. Днес така, утре така, водната змия възнегодувала, че пепелянката не уважава нейната територия и открито я предупредила да престане. Пепелянката не искала, конфликтът се задълбочил и стигнали до война.

Жабите от същия поток, боговете знаят защо ненавиждали своята водна змия, решили да застанат на страната на нашественицата.

Пепелянката се вплела във водната змия, започнала епичната битка, а жабите квакали неудържимо:

— Ква-ква! Кураж! Ква-ква! Души!... Ква-ква! Победи я!

Накрая, като по-коварна и по-силна, пепелянката победила. Жабите я обиколили и акламирали, очаквайки трофеи заради своето участие.

— Каква помощ? Та никоя от вас не си мръдна пръста! — нахокала ги пепелянката.

— Квак-така? Та нали ние през цялото време те окуражавахме, нали те агитирахме да я победиш! Ние взехме морално участие във войната, както запаянковците през време на мача.

— Когато борбата е на живот и на смърт, морал няма! — отговорила им змията и до една изгонила жабите от потока, за да си бъде само неин.

ЗМИЯ И ЯСТРЕБ

Ястребът съгледал пълзящата змия и с пикиращ полет я сграбчил в ноктите си, след което политнал обратно нагоре.

Змията извърнала глава и успяла да го клъвне. Отровата задействувала и ястребът с вкопчената змия се спуснали надолу.

— Какво ти бях направила бе, глупако неден, та ме сграбчи? — запитала змията.

— Ти си опасна твар, носиш отрова в жилото си... — отвърнал за свое оправдание губещият сили ястреб.

— Няма опасна твар, има застрашена твар... Тебе аз бях ли те ожилила бе, нали си летеше спокоен?

— Да, но аз за профилактика...

— Е, мри си сега със своята профилактика!...

ЗМИЯ И ПТИЦЕЛОВЕЦ

Птицеловецът съзрял дрозд и започнал да подрежда тръстикови пръчици в клей, за да го хване. Така се съсредоточил в заниманието си, че не усетил как настъпил отровна змия, която, няма как за нея, сантименталностите са излишни в случая, кльц-кльц, кльвнала го.

Предусещайки края си, човекът изрекъл: — Абе, нещастнико, нямаше ли си работа на земята и при семейството си, ами си хукнал да похитяваш пойните птички? Виж как намери смъртта си.

ДЕЦАТА НА МАЙМУНАТА

Обикновено маймуната ражда две деца, от които оцелява второто. Тя си въобразява, че първото е най-способното, най-умното, най-красивото, а второто е някое изчадие и затова го захвърля и оставя на самотек, докато първото си го гали по цял ден и толкова нежно го прегръща, че го задушавя и то умира. А в същото време второто дете вече е свикнало на самостоятелен живот.

ДЕЛФИНИ, КИТОВЕ И КРОТУША

Кипяло морето, голяма битка се захванала помежду кита и делфина, ще се изпотрепят и папер няма да остане от тях. Вярна на нрава си и на името си, кротушката застанала между шамарите им и рекла:

— Не така бе, колеги! Я помислете, какъв пример давате на нас, по-малките!

— Ти много не знай, за да не те глътна! — викнал делфинът.

— Ние сме извън играта! Кой от вас ще хаби физическа енергия да ни гълта?

— Като знаеш това — предупредил я китът, — защо не допуснеш, че ни е обидно една нищо и никаква кротуша да ни разтървава?

— Нищо и никаква кротуша — повторила тя, — ама знаете ли кой ми е поставил тази задача?

БАСНИ ЗА ХИЩНИЦИ

ЛИСИЦА И ОРЕЛ

Орелът узнал за високите умствени способности на лисицата, затова ѝ предложил приятелство. Боговете се сближават, държавите се съюзяват, хората се сдружават, растенията са във видима и невидима симбиоза, какво пречи и на животинските твари да се намират в най-сърдечни отношения!

Но орелът бил имал навика да излапва децата на приятелите си. И в това си качество отвлякъл лисичетата, за да нахрани с тях орлетата си и най-вече себе си.

Когато лисицата не намерила лисичетата си, останала тройно съкрушена: както от гибелта на децата си, така и от безсилието си да ги спаси, а най-вече от коварството на приятеля. Нищо друго не ѝ оставало, освен да прокълне злосторника. А в един митологичен свят клетвите имали понякога сила на санкция. Орелът скоро бил възмезден за вероломството си. От едно жертвоприношение той откраднал пламтящия на жарта кози дроб, пак да нахрани орлетата и най-вече себе си. Но неочаквано си подпалил гнездото, орлетата му изпопадали и злорадата лисица ги изяла едно по едно всичките.

Изобщо, прави приятелства, само че избягвай дружба с ония, които много добре теоретизират върху приятелството, но имат навика да излапват децата на приятелите си.

ЛИСИЦА И ОРЕЛ С ПОДРЯЗАНИ КРИЛЕ

Орелът се готвел да отвлече някоя живинка от курниците на стопанина, но той го хванал, подрязал му из основа крилете и го оставил в стопанството си, за да прави лошо впечатление на кокошките и да повишава самочувствието на петела.

Естествено орелът изпаднал в депресия, ни жаден, ни гладен — същински паднал тиранин, за когото е настъпило второто пришествие.

За щастие друг стопанин се смилил над него, купил го за добра цена, сложил лекарство на крилете му, пак да израснат перата и в скоро време орелът се възстановил напълно: могъл и да лети, и да граби.

И той отвлякъл едно зайче, за да го дарува на стопанина си, който го е излекувал.

Лисицата го посъветвала:

— Не го давай на сегашния, той и без това е добряк, пък ти си и негова собственост, та няма как да не те пази. По-добре го занеси на първия, злия, за да го омилостивяваш за в бъдеще.

ЛИСИЦИ

Няколко лисици били много ожаднели от дневния пек, та клекнали пред лъкатушния бряг на Меандър, където водата слизала от стръмно и с главоломни въртежи се спускала надолу, та всичко повличала. Клечали лисиците, но никоя не се решавала да потопи муцуна.

Докато най-решителната потопила нозе във водата и била моментално отвлечена от течението към талвега.

Останалите лисици, вместо да ѝ помогнат по някакъв начин, започнали да я укоряват:

— Не ни оставяй! Ела, върни се, покажи ни къде са безопасните плитчини, че умираме от жажда.

Давещата се лисица отговорила:

— И сто хитри лисици да се съберем, нищо не помага. А смелост, неподказана от боговете, не е смелост...

БАСНИ ЗА ХОРА

ДЛЪЖНИКЪТ АТИНЯНИН

Един атинянин имал дълг, нормален като за всеки правоспособен гражданин, а не за роб, който не могъл да се ползва с подобни привилегии. Дълг, не вълк, нито вода пие, нито яде, нито особени грижи изисква, но забравиш ли го, пораства като боя ти и два пъти по-голям, и три пъти, става колкото цялото ти стопанство.

Та този атинянин първо бил поканен да си плати най-учтиво от кредитора си, после учтивостта изпаднала, започнали заплахите, докато най-после трябвало да се прибегне до властта, защото за какво му е властта на човека и въз основа на какво плаща данъци, ако тази власт не е способна да респектира един длъжник?

Длъжникът обещал на кредитора, че ще продаде цялото си стопанство и ще му се наплати. Наистина, изкарал на пазара кравата си — в това се състояло цялото му стопанство. Продава той, но никой не я купува. Не от съчувствие към длъжника или кредитора. Просто с нищо никой не го привлича тази крава.

Тогава длъжникът започнал да я рекламира:

— Ха купете кравата, чудесна крава! За Коледа тя ражда прасенца, да ги печете със зеле и лимон в зурлата! За Гергьовден ражда агънца, да ги печете с плънка от ориз и стафиди. За Петровден — теленце, за Димитровден — направо овен!...

Слушали хората смаяни, гледали кравата и се дивили: наистина ли е тая работа? А по-недоверчивите изтърсвали по едно:

— Защо лъжеш хората бе?

— Ами, като имам дългове два пъти колкото боя ми и лихви десет пъти колкото дълга, ще лъжа не, ами ще лъжа. И свои, и чужди. Друг изход няма.

— Ти си сбъркал занаята си. Защо не почнеш да пишеш?

АСТРОНОМЪТ

Астрономът всяка вечер излизал да наблюдава звездите — това било съвсем нормално, защото неговата професия могла да се упражнява само през нощта. И както ги наблюдавал, паднал в един дълбок кладенец, откъдето било невъзможно сам да се измъкне. Дълго надавал отчаяни викове за помощ. Вярвал, нали е кладенец, все пак ще минат жадни хора, ще му помогнат.

На разсъмване спрели двама минувачи:

— Какво си завикал отдолу бе — запитал единият. — Каква работа имаш там?

Падналият им обяснил естеството на своята професия.

— Абе, серсемино! — обадил се вторият. — Как ще забележиш и различиш далечните звезди, като не можеш да различиш пътя от ямата ей тук, на близката земя, дето е носът ти?

— Но един ден ние ще ходим до звездите и оттам ще идват тук при нас — опитал се да обясни астрономът. — Както ние виждаме звездите, така и оттам ни виждат.

— Тогава нека дойдат отгоре да те освободят — отговорил първият и почти се готвел да тръгне.

Но вторият проявил човещина:

— Чакай, нека да го извадим, защото иначе мърси водата, от която ще прием.

Ето как личната полза породила човещината.

СТАРЕЦЪТ И СМЪРТТА

Сякъл старец дърва в гората, натоварил ги на гръб и тръгнал да се катери нагоре към селото. Катери се и мисли, че иде зимата и трябва да потяга къщата, че трябва да вземе пенсията и да я разпредели на внуците, че трябва да прати колети на дъщерите и синовете, че много работи още трябва да свърши... Дотежал му товарът, докривяло му на стареца, че силите му отслабват и в отчаянието си, че отсега нататък нищо хубаво не го очаква, спрял на земята да си почине, потресло го от студената пръст, па току почнал да къльне:

— Ох, няма ли смъртта да дойде!

И смъртта веднага се озовала на повикването му.

— Е, какво, и на теб ли дотегна животът, старче?

Той се сепнал, че не му се мряло още, как ще му се мре, то клетвите са си ей тъй, само да се намираме на работа и да му мине гневът на човека, па съобразил отговора си и рекъл на смъртта:

— Ами, викам те, да ми повдигнеш товара.

— Така и предполагам — отговорила Смъртта. — Бъди спокоен, старче. Няма да те водят на оня свят. Че ако взема да откарвам такива като тебе, кой ще поддържа прираста на населението в тази страна?

МЛАДЕЖИТЕ И МЕСАРЯТ

Двама младежи минавали през тържището. Докато месарят увивал стока на свой купувач, единият младеж задигнал цял агнешки дроб и го мушнал в пазвата на приятеля си.

Месарят забелязал липсата и не му било трудно да подозре младежите.

— Боговете виждат, никакво месо не съм пипвал! — твърдял онзи, в чиято пазва стояло месото.

— Боговете виждат, никакво месо няма в мен! — викал онзи, който го задигнал.

— Не знам какво виждат боговете, но моите очи виждат, че на единия ръката е кървава, на другия — ризата.

— У, че интелектуален касапин! Какво си седнал тук да продаваш месо? Ставай следовател!

БОЛЕН И ЛЕКАР

— От какво се оплаквате? — запитал лекарят пациента.

— Имам висока температура.

— Това е съвсем добре! Организмът ви е млад и силен, та се съпротивява на болестта. На другия ден пациентът пак иде:

— Много се потя.

— Това е много добре. С потта излиза болестта.

На третия ден:

— Отслабнах пет килограма.

— Това е съвсем добре. Организмът се освобождава от излишните тлъстини.

На петия ден му съобщили, че пациентът е умрял.

— Съвсем добре! Той страдаше от неизлечима болест и щеше страшно да се мъчи, ако бе продължил да живее. Голям късмет извади с тази смърт!

— Но с този ваш оптимизъм вие нито един болен няма да стреснете за сериозно лечение.

— А вие искате да го оставя и духом да падне?

КАК СА ИЗЧЕЗНАЛИ ИЗЧЕЗНАЛИТЕ НАРОДИ

Едно време на божия свят съществували много народи. Едва смогвала историята да ги регистрира в анализите си.

Тези народи, естествено, имали свои съседи. Дали заради земите им, или заради жените им, полакомявал се някой алчен техен съсед, обявявал им война и ако бивал по-силен или по-коварен техен съсед, заробвал ги.

Дали поради плача на жените им, съжалил ги друг техен съсед, обявявал война на похитителите им, освобождавал ги.

И така, един народ ги заграбва, друг народ ги освобождавал, докато от тия народи най-сетне и папер (влакълце), в смисъл на помен, не е останало.

И понеже въпросните народи не са си създали поети, за да оставят песни своевременно, сега даже и не можем да кажем кои са били те.

ДЕТЕТО, КОЕТО СЕ КЪПЕЛО

Пътник минавал край реката и чул викове за помощ от едно дете, което се давело.

— Абе, момче — захокал го той, — къпе ли се на такова място? Че питай по-напред хората, па тогава влизай във водата.

— Ако ще ме спасяваш, спасявай ме, после ще ми кажеш какво трябва да правя!

— Я го виж, нахалник, той ще ми дава команди! — възмутил се пътникът и си тръгнал.

Добре, че в минутата минал и друг пътник, който само при вида на давещото се дете с два подскока стигнал до реката и го извадил, та баснята завършва оптимистично, защото и без това трябва да ограничаваме детската смъртност.

ПРИЯТЕЛСТВО, ЗАЛОГ И КЛЕТВА

Един млад човек получил наследство в голяма сума и за да не я пропилее, оставил я на съхранение у приятеля си, като същият дал клетва в храма на Хефест, че срещу едно на сто лихва ще пази парите цяла година.

Но след два дни къщата на наследника изгоряла и той се видял в чудо, та потърсил приятеля си, за да си получи парите обратно.

Приятелят му страшно се разсърдил:

— Аз да ти направя такава голяма услуга, да ти съхранявам пари само срещу едно на сто лихва и да се разкарвам до храма клетва да давам, че след една година ще ти ги върна, а ти, още няма три дни, и си ги искаш... Трябва да ходя в храма и да се отмятам от клетвата си. И Хефест какво ще си помисли за мен? Че съм несериозен!

— Но ти знаеш, че къщата ми изгоря?

— Това си е лично твой въпрос.

— Но в момента нямам пари дори да се нахраня.

— Тогава мога да ти дам за една година пари в заем, но срещу сто на сто лихва...

БАЩА И ДЪЩЕРИ

Две сестри се оженили — едната за градинар, другата за грънчар. Когато дъщерите тръгнаха на повратки у родителите си, накарали ги да се молят постоянно на боговете: едната — съпругата на градинаря — да вали всеки ден и да пои зеленчука; другата — съпругата на грънчаря — да грее слънце всеки ден, та да съхнат бързо грънците.

Бащата, комуто били еднакво мили и двете дъщери, а още по-свидни и двата зетя, отговарял на всяка:

— Абе и да вали, и да пече, все тая! Като ви знам какви сте разсипници и двете, колкото и да изкарват мъжете ви, вам пак няма да стига!

БАСНИ ЗА ДОМАШНИ ЖИВОТНИ

ПЕТЕЛ И КОТАРАК

Петелът бил страшно апетитен за котарака и той го притиснал до стената:

— Ти защо кукуригаш нощем и не даваш на хората да мигнат?

— Нищо подобно. Аз кукуригам рано заранта, че да будя хората за работа.

— А защо кукуригаш съвсем рано и преждевременно, та не ги оставяш да си доспят?

— Нищо подобно. Аз кукуригам точно навреме, за да не излязат хората незакусили.

— Ти всяваш страх и ужас у кокошките, гониш ги като ястреб.

— Нищо подобно. Аз ги приласкавам най-редовно, за да пълнят полозите на стопаните с яйца.

— Ти си най-големият развратник и кръвосмесител. Ти спиш с майка си и със сестрите си.

— Нищо подобно. Майка ми заклаха по-миналата година за рождения ден на стопанина, а посестримите ми яйца ги изпържиха на очи през тази вършитба, за да нагостят помагачите.

— Слушай, ти можеш да трупаш колкото си щеш аргументи, но аз бих ги уважил, когато съм сит. Сега съм много гладен, а когато един котарак е гладен, не съществува друг морал, освен да те изяде. Нали господарят може да те заколи, за да те яде и да гощава, когото си иска? Защо и аз, който му пазя къщата, да не те изям? Няма само да гълтам мръсните му мишки! В края на краищата справедливостта изисква и аз да бъда възнаграден!

Естествено, петелът бил изяден с чиста котарашка съвест.

ПЕТЕЛ И ОРЕЛ

Два петела влезли в страшна междуособица не заради една кокошка, а за всички заедно. Макар че спокойно са могли да си ги поделят по кавалерски, защото комай техният брой е надвишавал сбора на петелските им сили. Но петлите продължавали борбата, докато единият изтръгнал победата, а другият се свил омърлушен и проскубан зад буницето, очаквайки стопанинът да се смили над него и поне да го заколи.

Петелът-победител, на върха на щастието след голямата победа, поради липса на друг петел, когото да разгромява, качил се върху покрива и с едно мажорно, маестозно кукуригане съобщил на целия свят, че той е единственият победител.

Случайно минавал орел и привлечен от кукуригането му, без да разбере от какъв подтик е предизвикано, спуснал се отгоре му, сграбчил го и го отнесъл за закуска на малките орлета.

Затова не влизай в петльови борби, не си пилей силите в тях. Твоят противник ще си намери майстора и без тебе, така е в този живот.

ПЕТЛИ И ЯРЕБИЦА

Стопанинът си имал два петела. За да повдигне нивото на ухажьорските им качества, закупил опитомена яребица. Петлите веднага се нахвърлили да я преследват и кълват. Яребицата изпаднала в паника и помислила, че ден-два няма да изкара повече. Но видяла на другия ден как господарят си бие жената, докато стане цялата в цицини и синини, а после двамцата пак се милуват и обичат, сякаш нищо не е било... Видяла и петлите как помежду си се кълват и разкървавяват. И започнало да ѝ става обидно, ако петлите не се хвърляли отгоре ѝ, за да я малтретират. Сигурно в това семейство са такива формите на ухажването и любовта, решила тя.

Не обосноваваш ли всяка грубост и не я ли причисляваш към естествените обноси, има дълго, дълго да теглиш.

ПЕТЕЛ, КУЧЕ И ЛИСИЦА

Сдругарували се петелът с кучето и решили да предприемат дълго пътешествие. Изкарали цял ден път, вечерта замръкнали в гората. Петелът се възкачил на едно дърво, чиято хралупа криела мед от години. Кучето се свряло зад дънера.

На разсъмване петелът изкукуригал. Събудила се една лисица и веднага притърчала към дървото не толкова заради сладкото пееие на петела, колкото заради самия него.

Но той си стоял несмутим сред вършината.

Как да го примами лисицата? Първо — с комплимент:

— Ти си бил цял тенор бе, петльо! Я слезни да ти стисна ръката!...

— Лиске, аз нито хвърча хубаво, нито съм акробат, за да слизам скоро. После, снощи се натъпках с меда от хралупата и едва се движа... Тъй че ти заповядай.

— А, мед си ял. Затова ли гласът ти е меден?

Лисицата любопитно си пъхнала главата в хралупата. Не я бил излъгал петльо, тук имало мед от години. Захрускала медените пити тя, а за да ѝ е още по-сладко яденето, Петльо изкукуригал толкова силно, та събудил кучето. То съзряло подаващата се и самодоволно разлюляна опашка на лисицата, нахвърлило се и разкъсало подлата хищница.

Та когато се намериш пред свой враг, не го обиждай веднага, мъчи се да бъдеш любезен, и главното — отлагай, докато дойде друг негов неприятел, по-силен от двама ви, той да се справи с него.

КОСТЕНУРКА И ЗАЕК

Било определено да се състезават по бягане заекът с костенурката. И двамата, знаейки колко абсурди има по света, приели. Даже заекът, като кавалер, оставил известна преднина за костенурката. Но като гледал бавните ѝ движения, му се приспало. И му ударил един здрав, а не неврастеничен заешки сън, защото си знаел, че накрая победата пак ще бъде негова.

А в това време костенурката топунак-топунак-топунак пълзяла, пълзяла и стигнала финиша. Оглушителните аплодисменти стигнали чак до ухото на заека и го събудили. Затичал се той и за секунда пристигнал при костенурката, за да я поздрави. Наобиколили го спортните журналисти:

— Нали костенурката доказва, че с труд всичко се постига?

— Абе щом по начало се обявява такова състезание, то е ясно кой трябва да бъде победителят — отвърнал мъдро заекът.

КОКОШКАТА, КОЯТО СНАСЯЛА ЗЛАТНИ ЯЙЦА

Един човек имал кокошка, чиито яйца били със златен цвят. Покрай тях той добил голяма слава, всеки давал мило и драго да се сдобие поне с по едно златно яйце. От него пак щяло да се излюпи обикновено пиле, но хората пазили златното яйце в гостната стая, за да им краси покъщнината.

Така човекът забогатял, а всяко забогатяване води до алчни мисли: „Я да заколя кокошката, белки открия в нея някакъв голям къс злато или поне някаква машинка за позлатяване. Тогава ще стана бижутер и богатството ще тече през пръстите ми.“ Колко му е да се приведе в изпълнение едно подобно хрумване?

Само че когато заклал кокошката, тя била съвсем обикновена кокошка, от която не ставало нищо друго освен една хубава каварма, при положение че готвачът също се случи добър!

Когато искаш са правиш каквито и да било експерименти, поне не коли. Ще се разочароваш.

КВАЧКАТА И КОСТЕНУРКАТА

Измътила квачка пиленца и понеже била първескиня, се чудеда какво да ги прави и как да ги запази. И като съзряла костенурката, запитала я как да постъпи.

— Нека се скрият в черупката си — препоръчала ѝ костенурката.

— Но тежко му, който се свие повторно в черупката си! — отвърнала квачката.

БАСНИ ЗА ХОРА И ЖИВОТНИ

ЧОВЕК И ЛЪВ

Скитали заедно човек и лъв. Всеки от тях хвалел своята сила, своята ловкост и смелост. Но като лоялни спътници, само се хвалели, не стигали до практическо изпробване на способностите си.

Неочаквано насред пътя им се изпречил барелеф, на който било изобразено как човек удушва лъва.

— Е, лъве — обърнал се иронично човекът, — виждаш ли колко по-смели и по-силни от лъвовете сме ние, хората?

Лъвът разтърсил великодушно грива:

— Сега се договедих какво разбирате под „човечно изкуство“. Но ако лъвовете плащаха на ваятелите, сигурно по всички барелефи хората щяха да бъдат под лапите на лъвовете.

ЧОВЕК И ЛИЦИЦА

Една лисица извършила сума поразии на един човек, който най-после случайно успял да я хване. Искал да ѝ отмъсти не само заради последната ѝ пакост, но за всичките сторени наведнъж, като даде пример и на останалите диви животни колко е злопаметен и отмъстителен. Натопил ѝ опашката в катран и я запалил, па я пуснал. Тя хукнала веднага към реката, за да се потопи и спаси. Но пътят до реката минавал през нивите на селянина, и лисицата, без да ще и без да бъде обладана от намерение да му отмъщава, запалила узрелите му крайпътни жита, които причинили пожар на всичките му ниви.

ЧОВЕК И БЪЛХА

Една бълха нападнала едного, та целия го изпохапала, на решето го направила. Не без големи усилия, той я хванал:

— Ти ли си бе, гадинка мръсна? Сега ще те убия!

— Не е благородно от твоя страна. Никого не съм убила, нито смъртоносно наранила, нито изплашила... Аз само досаждам.

— Че ти си по-страшна от всички бе!

И не я убил, ами я хвърлил в двора на комшията си.

ЖЕНА И КОКОШКА

Една вдовица получила в наследство и кокошка, която всеки ден ѝ носила яйца. Тя си го изпивала. Карала така известно време, докато веднъж си направила сметка, че ако слага двойно ечемик на кокошката, тя ще ѝ носи по две яйца. Тогава вдовицата ще изпива едното, а другото ще оставя да се измъти. Така след не много време ще има 12 кокошки, които също ще изхранва с двойна дажба, за да снасят по две яйца, и тя ще оставя дневно 12 яйца за излюпване, а 12 яйца ще изпива, за да стане самата тя по-тлъста, та да я хареса някой селянин, че повторно да се ожени.

Но затлъстяла кокошката и по тази причина престанала да носи. И по същата причина не се оженила вдовицата...

МЛАДЕЖ И ПРЕДСКАЗАНИЕ

Оракулът предсказал на едни родители, че единственият им син ще загине в схватка с лъв. Как да не повярват на оракула, нали бил тогава главен идеолог на страната?

Бащата взел мерки: по всички външни и вътрешни стени на жилището им били нарисувани лъвове в различни големини и ракурси, с мишени по различни части на лъвското тяло. Над рисунките пишело: „Лъвът — враг на човека!“, „Долу лъвът!“, „Изтребвай лъва денонощно!“...

Още от дете синът по цял ден стрелял срещу различни нарисувани лъвове, стараейки се стрелата му да попада точно в средата на мишената. Толкова много стрелби извършил, че когато станал пълнолетен го пуснали без страх — изключено било да пострада от лъв. Когато се срещнал с истински лъв, той му се видял нищо работа, просто една релефна рисунка. Младежът опнал стрелата, боцнал лъва по кожата. Лъвът се разярил, скочил срещу противника си и го разкъсал.

МЛАДЕЖ-ПРАХОСНИК И ЧУЧУЛИГА

Един млад прахосник изял, изпил и проиграл цялото наследство на баща си. После се насочил към своите лични вещи, накрая му останала само една връхна дреха.

Затова от душа се зарадвал, когато съзрял първата чучулига: вече е пролет, може и дрехата да проиграе.

Но на другия ден писнали фъртуни, свили студове и чучулигата умряла. А прахосникът отишъл да я кори:

— Като не разбираш от метеорология, защо подвеждаш и невинните хора? Горко ми, че се хванах по ума на една нищо и никаква птица!...

СТРИГАНАТА ОВЦА

Селянинът прибирал вълната от овцата си, като я стригал доста небрежно, ту я скубел, ту я правел на басамаци, ту я клъцвал по месото и кожата. Най-после тя му изревала:

— Ако ще ми оголваш вълната, режи по-високо. Ако ще ме колиш, не го прави постепенно, а сечи на две, на три... А ти ме мъчиш по най-жестокия начин!

— Не забравяй, мадам — я прекъснал селянинът, — че нито си във фризьорски салон, нито пък си ми клиентка, а моя собствена овца, която, както съм закупил, така мога и да продам. Аз не съм давал пари за тебе да ми бъдеш украшение на двора, а да си изкарам парите, че и още да спечеля. Както и ти, ако ме беше купила, нямаше да ме купиш заради черните ми очи, а за да ме използваш и продадеш след това, когато си пожелаеш. Така че преди да протестираш, помисли си какво представляваш!

СЕЛЯНИН И ОРЕЛ

Селянинът вижда орел, хванат в капан. Нали уважавал тази птица, той го пуснал на свобода.

Веднъж селянинът седнал на някакъв рухнал зид, който след малко щял да се срути. Отде забелязал орелът, прилетял бързо, разперил нокти и грабнал шапката на селянина, който видял, че това с същият орел и горчиво си помислил: „Ах, неблагодарник проклет!“ и хукнал подире му, замерял го с камъни, за да му пусне шапката. И наистина тя паднала в ръцете му. Когато си тръгнал обратно, вижда, че зидът бил рухнал. Ако би се заседял там само минутка, сега щял да бъде смазан.

Така че преди да нападаш когото и да било за негова постъпка, която временно те дразни, изчакай да видиш не е ли предприета в твоя полза. Стават и неподозирани жестове!

СЕЛЯНИНЪТ И КУЧЕТАТА

Продължителна сурова зима задържала овчаря в кошарите му. Не смеел да слезе до селото и го ударил на самоизхранване. Първо си изял овчиците, после дошло ред на козите, а като изгризал и тях до рога, посегнал към двата работни вола.

Кучетата, незапомнили такова нещо, се свили в къта си на размишления:

— Както е тръгнало, идва вече редът и на нас. Такъв човек и месата си изяжда. Я да се измъкваме и да бягаме при вълците...

ДЪРВАР И ЛИСИЦА

Нападната от ловци, лисицата се скрила в колибата на един дървар, като го молила и заклевала и какво ли не обещавала само и само да ѝ спаси живота.

Той излязъл вън да пресрещне ловците, а лисицата гледала какво ще стане през дупката на ключалката.

Когато дошли ловците и запитали дали е виждал лисицата, той отговорил високо, че тя е слязла към потока, а с десницата им давал знак, че се е укрила в колибата. Но ловците били прости, не разбирали от подтекст и мимика, отминали към потока да гонят дивото.

Лисицата, щом видяла, че вече са си отишли, излязла навън, хванала благодарно с двете си предни лапи десницата на дърваря и, вместо да я целуне, както той очаквал, я изяла.

— Какво правиш ти! — дръпнал се, умирайки от болка дърварят.

— Искан да те избавя от тая ръка, тя не ти върши работа. Каквото обещаваш и говориш, тя прави точно обратното!

ОРАЧ И ВЪЛК

Морен орачът отжеглил воловете си и ги повел към реката на водопой.

В това време се домъкнал гладен вълк, открил ралото, надушил ярема отвътре, па го заблизал лакомо. Нали там се допирал и търкал вратът на вола, кир и солена пот, колкото си щещ, та му се видяло невиждан деликатес на изгладнелия вълк. И така се увлякъл, че си наврял вълчия неподвижен врат дълбоко в ярема и лека-полека, без да усети, зажеглил ралото по браздата, иначе му било невъзможно да се измъкне от жеглите.

Връща се орачът с воловете, зърнал вълка, който оре по браздата.

— Такова чудо не бях виждал и това видях, вълк да оре — казал той. После си обяснил всичко: — Ама работата е веднъж да се пооближеш и да се пооблажеш, па като ти стане вкусно, и ти не усещаш как си надянал хомота и си го затеглил...

КУПУВАЧ НА МАГАРЕ

Решил един стопанин да се обзаведе с още едно магаре и поискал от търговеца да му го даде седмица-две за опит. Съгласил се онзи, дал му го, но гледа — след три дни стопанинът го връща.

— Толкова ли бързо те разочарова моето магаре?

— Веднага! — отвърнал стопанинът. — Щом го вкарах в обора, моментално се отправя към най-мързеливото и най-лакомото ми магаре. А магаретата се подушват от девет дола!... Абе дай ми друго, такова вече си имам.

БАСНИ ЗА ЛЪВОВЕ

ЧОВЕКЪТ, КОЙТО НАМЕРИЛ ЗЛАТЕН ЛЪВ

Един ловец, който бил богаташ, но скъперник и страхливец, като минавал със слугата си през пуста местност, видял отдалече златен лъв...

Веднага пратил слугата си да доведе двадесетина от слугите му да вдигнат лъва, а той ще пази.

Слугите пристигнали с въжа и дървета, свързали лъва и за недълго време го внесли в дома на богаташа. Той, на немалко разстояние след тях, почнал да приближава дома си. И гледа, насреща му се облещил оня ми ти лъв, като същински.

— Ами сега? — разтупало му се сърцето. — хем го имам лъва златния, целия, хем не мога да вляза в дома си. О, богове, ще се разкъсам, от една страна, алчността ми подскача от удоволствие, подмамена напред, от друга страна, моят вроден страх отдавна ме тегли назад. По какъв случай, защо, с каква цел и по чие поръчение някой смъртен скулптор създаде този лъв? Или боговете го сътвориха, че е като жив и толкова страшен? Душата ми ламти за златото, но трепери от творението, изваяно от злато. Знаем, че изкуството въздействува, но чак дотам! Хайде, направил го е ваятелят, показал си е майсторията, но защо е трябвало да го излива от злато? Ако беше от камък само, хиляда пъти да съм го натрошил и разхвърлил из пустинята. Не можеше ли със същото злато да направи стадо овчици? Без куче, разбира се, стига тези жестоки животински страсти!... Страстта ми ме кара да го задържа, но характерът ми преценява, че не мога. Но как иначе, трябва с вързани очи да се прибирам у дома си. И как ще командвам робите си, ако той е насреща ми? О, съдба, която даряваш някому дарове, а после не го оставяш да се докосне до тях! О, вода да газиш, жаден да ходиш... Ами да накарам слугите наново да го отнесат на същото място? Че те тогава, още щом ги загубя от полезрението си, ще го начупят, ще го изпродадат и ще се откупят от мен. Значи и без слуги да остана? Ах, злощастнико, какво ти донесе днешният ден...

Богаташът затворил очи и със затворени очи закрачил, за да се прибере у дома си. Но се докоснал до част от лъва, изревал от страх и предал веднага духа си на боговете, които, когато решавали да вземат душата на някой богат скъперник, първо му вземали ума.

ЛЪВ И ТРИ ВОЛА

Три вола си пасели успешно винаги в триъгълник. Дръзне ли някой хищник да ги нападне, показвали му едновременно рога и копита, респектирали похитителя, така че той втори път не помислял да се доближи до тяхното триединство.

Лъвът си наумил да ги изяде, но как при тяхната сплотеност? Викнал им веднъж:

— Защо пасете така в триъгълник? Равни ли сте и тримата? Няма ли от вас най-голям? Втори след него? Трети най-малък? Ами че наредете се един след друг, както боговете са ви изпратили на този свят! Иначе е старомодно, ненаучно, безпринципно.

Те го послушали. И, естествено, той ги изял. Поуката от тази басня е ясна: който изяжда, за него няма морал!

ЛЪВ И ВОЛОВАР

Като прибрал чердата си, воловарят разбрал, че едно теленце било изчезнало. След напразните усилия да го намери, той застанал пред домашния си идол на Зевса и го замолил да му открие крадеца, за да го хване. Обещал за благодарност една коза.

После тръгнал да дири телето, стигнал до един лес и видял насреща си лъв, който закусвал със същото теле. Воловарят хукнал да бяга и тичешком замолил Зевса:

— Вседържителю и гръмовержецо! Коза ти давах, за да откриеш крадеца! Цял вол ти правя оброк, само ме скрий от крадеца!

Когато молиш за нещо боговете или хората, помисли добре за последствията, след като ти се удовлетвори молбата, и за извиненията, които ще бъдеш принуден да правиш.

ЛЪВ И ЕЛЕН

Еленът едва успял да се измъкне от гонещите го ловци и се скрил в една пещера. Сепнало го дрезгаво ръмжене. Разбрал, че е попаднал в леговището на лъва.

— Дойдох да ти погостувам! — направил мили очи еленът.

— По това време не се ходи на гости — отговорил му лъвът. — Ти ме сварваш в ранна сутрин, незакусил. Какво друго мога да те нагостя, освен да те изям.

— Но нали си избран за цар на животните и докато ти трае мандатът, трябва да ни закриляш?

— Но именно като към цар ти следва да ми указваш почит и помощ, да съм нахранен, че да бъда годен да пазя другите животни.

— Лъве, царю наш всесилни — примолил се еленът, — бъди малко по-хуманен!

— Хуманизмът остави за хората. Тук има лъвове!

КОМАР И ЛЪВ

Комарът зажулил така зверски лъвът по нежната кожичка около ноздрите:

— Хай, отбранявай се де? С какво си по-силен? С ноктите си и зъбите си ли? Че всяка жена като се бие, само на тях разчита...

Цапнал го с лапа лъвът, окървавил цялата си муцуна, но, уви, нищо не можал да стори на комара. Най-после му извикал:

— Назначавам те за мой заместник! Веднага поемай поста си!

Комарът тутакси слязъл на земята и му откозирувал.

Оттогава нататък всеки началник си избира за заместник незначителна по външност твар, на която веднъж е опитал жилото.

ЛЪВИЦА И ЛИЦИЦА

Похвалила се лъвицата, намерила пред кого, а на лисицата:

— Аз не ги раждам като другите, ката година по няколко... Само веднъж, едно, но... лъв!

— Не се радвай на своята изключителност — посъветвала я лисицата. — Като дойде техническият прогрес и при животните, всички ще започнат като тебе да раждат само веднъж, и все по едно, ама не лъв... Каквото падне, да не се плаща само ергенски данък!

МЕЧТИ И ПОСОКИ

Менажерията се раздига: прибират платнищата, прехвърлят клетките-вагони върху релси и дългата композиция скоро ще потегли...

— Най-последно — вълнува се сърцето на лъва — ще се махнем от този проклет климат! Тук повече не може да се живее. Веднъж да стигнем на юг!

— Най-последно!... — носталгично въздиша бялата мечка... — Ще се махнем от този противен климат! Тук повече не може да се живее! Веднъж само да стигнем на север!

Менажерията спира в съседния град за ден-два и пак тръгва. После в следващия съседен и в последващия, и все така, и все така.

— Ужасно бавно! Най-важното е, че пътувам: посока юг! — вълнувал се лъвът. — Ужасно бавно! Но важното е, че пътуваме посока север! — вълнува се мечката.

А менажерията си пътува курс изток-запад и обратно.

БАСНИ ЗА МАГАРЕТА

МАГАРЕТО, НАТОВАРЕНО СЪС СОЛ

На едно магаре, натоварено със сол, пътят му минавал през недълбока река и то трябвало да я премине. Но се спънало, потопило се до шия във водата, вследствие на което цялата сол се стопила и товарът му съвсем олекнал. Зарадвало се то, рипнало и като му ударило една кушия, стигнало крайната си цел.

На другия ден, натоварено със сунгери, правело обратния си рейс. Като приближило реката, какво да види: багери, елеватори, коли и десетки работници разкопават бреговете, забиват сонди надълбоко. Озадаченото магаре разпитало какво става и му отговорили, че вчера, след като вкусили солената вода на реката, решили, че под нея се намират солни залежи: я лековити минерални бани, я солна мина. Затова правят геоложки изследвания. Прихнало да се смее магарето и им обяснило истинската причина, поради която водата добила солен вкус.

— Само да си посмяло другиму да кажеш това! Нали ще смутиш народния ентусиазъм? Нали ще изкараш безумци ония, които предприеха разкопките? За разноските да не говорим, от тях си изкарваме възнагражденията...

И за да удържи на обещанието си, ударили му 100 тояги по гърба. Добре, че било натоварено със сунгери, та не усетило толкова грубо болката.

МАГАРЕТО, НАТОВАРЕНО СЪС СТАТУЯ

На едно магаре се паднала честта да пренася статуя от единия край на страната до другия. Това било наистина чест! По целия път всички минувачи и всички жители на селищата правели дълбок поклон. Вярно, че поклонът бил предназначен за бог Аполон, чиято била статуята, но магарето приемало за съвсем естествено половината овации да бъдат за него, като партньор на божеството.

Когато пристигнали до храма и статуята била поставена, магарето поискало да му окачат една табелка с надпис „Заслужило магаре“.

— Но поклоните не бяха за тебе, а за Аполона! — обяснявали му жреците.

— Но ако аз не го пренасях, никой не би му се покланял, нали? — настоявало на своето магарето.

Е, най-после сложили му една табелка.

МАГАРЕТО В ЛЪВСКА КОЖА И ЛИСИЦАТА

Магарето навлякло една лъвска кожа и дълго с нея плашело животинските племена. Ето, съгледала го една лисица, смразила се кръвта ѝ при лъвската гледка и се готвела някак си да се измъкне и да избяга. Магарето решило страшно да я изплаши и ревноло колкото му глас държи. Но тя познала магарешкия тембър и му се изплезила подигравателно.

Така е, униформата не е в състояние да скрие каквината на човека и животното.

МАГАРЕТО ОБЛАЖАВА КОНЯ

Магарето постоянно облажавало коня, че го ценят повече, галят го, хвалят го, възпяват го рапсодите, изобразяват го по рисунки и статуи.

Настанала война. Конят веднага бил мобилизиран на фронта, влязъл в не едно сражение, бил раняван. Накрая се върнал увенчан с победни лаври. Магарето почнало да ги пасе и да го възхвалява:

— Зевс си знае работата. Конете на фронта, магаретата — в тила! Иначе как щеше да се спечели битката?

МАГАРЕ И КОН

Вървели нагоре из стръмнината натоварени кон и магаре.

— Коньо, приятелю, товарът и на двамата ни е еднакъв, а аз съм много по-слаб от тебе. Вземи част от моя, защото не бих го издържал.

— Този въпрос аз не го решавам, а господарят. Той знае кой от нас колко може да понася.

Магарето карало минута-две, омаломощено паднало, издъхнало.

Понеже бързал, стопанинът одрал магарето, прехвърлил целия му товар, заедно с кожата, върху коня и пак потеглил по урвата.

Едва сега на коня му дожаляло за магарето:

— Тежко ми на мене глупака! Ох, Марко, Марко, ако бях те послушал, ако бях те пожалил, сега нямаше да ти нося целия багаж, ведно с кожата ти!

После се обърнал към господаря:

— Вземи половината от товара ми, защото иначе ще трябва до края на пътя да носиш всичкия ми товар, заедно с моята кожа.

МАГАРЕ, ПЕТЕЛ И ЛЪВ

Магарето и петелът се хранели кротко, когато изневиделица се появил лъвът и нападнал магарето. От страх петелът изкукуригал панически. Лъвът — боговете знаят защо — изпитва небивал ужас когато чуе глас на петел. Хукнал той да бяга презглава.

Магарето допуснало, че лъвът се е изплашил от него, и затърчало напред да го гони и преследва. Междувременно петелът престанал да кукурига, лъвът спрял да тича, добил кураж и налапал магарето.

Затова не тичай да береш лаврите от победата, която друг е извоювал. Може да те сгази отстъпващият неприятел.

МАГАРЕ И КАТЪР

Вървели заедно магаре и катър, като носели два еднакви товара. Магарето възнегодувало: как така, на катъра дават двойно повече храна, а и той носи същия товар!

Като преполовили пътя, стопанинът видял, че товарът не е по силите на магарето, и сложил половината му върху катъра. Като повървели още и видял, че магарето може и да хвърли петалата, натоварил и останалата половина върху катъра.

— Е, другарю — подкачил катърът, — как ти се струва, не е ли напълно справедливо, че ми дават двойно повече храна?

— А справедливо ли беше досега все да сме натоварени еднакво? Защо ти веднъж не обели зъб?

Източник: [Словото](#)

Издание:

Радой Ралин, „Езопиада“, Български писател, С. 1987

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.